

Social konsekvensanalys

Detaljplan för
del av Hammarby 2:35 m.fl.
Förskola i Jämjö, Karlskrona kommun

Vad är en social konsekvensanalys?

Enligt plan- och bygglagen ska planläggning av mark och vatten främja en samhällsutveckling där jämlika och socialt goda levnadsförhållanden tillvaratas. För att uppnå detta brukar man tala om en samexistens mellan de tre hållbarhetsaspekterna social-, ekonomisk- och ekologisk hållbarhet. Hållbarhetsperspektivet fick internationell spridning i samband med Brundtlandsrapporten 1987 och utgör idag en självklar utgångspunkt i ett flertal kommuner.

Hösten 2015 beslutade FN:s 193 medlemsländer om en ny plan för en hållbar utveckling – Agenda 2030. Utvecklingsagendan ersätter tidigare Agenda 21 och är mer ambitiös med fler mål som har starkare socioekonomisk koppling. Syftet med agendan är att avskaffa extrem fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor i världen, att främja fred och rättvisa samt att lösa klimatkrisen. Genom 17 globala mål ska alla delar av världen bidra till en mer hållbar utveckling ur det ekonomiska, ekologiska samt sociala perspektivet. Ekonomin är medlet, miljön är våra resurser och människan är målet för den hållbara framtiden.

Karlskrona kommun bedriver sedan flera år tillbaka ett aktivt hållbarhetsarbete. 2017 fattade Karlskronas kommunfullmäktige beslut om att implementera FN:s nya utvecklingsagenda – Agenda 2030. Enheten för hållbar utveckling på Kommunledningsförvaltningen har ansvarat för arbetet med Agenda 2030 och Agenda 2030 ska implementeras i kommunens ordinarie styrprocess.

För att stärka frågor om social hållbarhet i den fysiska planeringen tar Karlskrona kommun fram sociala konsekvensanalyser i samtliga detaljplaner. Analysverktyget används för att identifiera socialt viktiga aspekter då människor i allmänhet lägger stort värde vid sin omgivning samt att omgivningen även påverkar livskvalitet och möjligheter.

Nuläge och behov

Illustrationsplan med föreslagen exploatering inom planområdet.

Planområdet är ca 1,2 ha och beläget i sydvästra Jämsjö, i anslutning till Torhamnsvägen, söder om befintlig skolverksamhet i Jämsjö (JKC). Planområdet föreslås utvecklas med en förskola i två plan, med åtta avdelningar. Förskolans utegård byggs upp och gestaltas utifrån konceptet ”lektop”, som innebär naturbaserade lekmiljöer, utifrån platsens förutsättningar. Förskolegården placeras mellan förskolebyggnaden och befintligt kuperat skogsområde i väster.

Planområdet utgörs av befintlig jordbruksmark. I väster gränsar planområdet till kuperad naturmark, karakteriserad av blockrik hållmark med uppväxt skogsvegetation. Naturområdet nyttas idag framför allt av skolans elever, på JKC. I norr angränsar planområdet till den befintliga skolverksamheten och avskiljs av en mindre grusväg med en trädrad av lönn samt ett större gräsområde med rönnar. Öster om planområdet sträcker sig Torhamnsvägen med villabebyggelse på motsatt sida.

Inom fastigheten Hammarby 14:1 finns ett antal byggnader så som ett tidigare bostadshus i trä, en röd magasinsbyggnad och ett mindre rött skjul. Mellan och öster om byggnaderna finns ytor belagda med gräs och grus.

Analys

	Planområde	Närområde	Stad	Kommun	Risker/genomförandehinder
					
Platsen och relation till omlandet	<ul style="list-style-type: none"> Planområdet används idag som jordbruksmark. Området föreslås bebyggas med en förskola i två plan, med åtta avdelningar och en väl tilltagen utemiljö som utformas utifrån principen för ”lekotoper”. Området är platt och gränsar i söder mot ett vidsträckt jordbrukslandskap, i väster mot kuperad naturmark. 	<ul style="list-style-type: none"> I anslutning till planområdet finns bebyggelse i form av ett större skolområde för årskurs F–9 samt villabebyggelse. I anslutning till planområdet finns ett större kuperat naturmarksområde med hållmark. Söder om planområdet finns ett vidsträckt jordbrukslandskap. Närmaste grönområde är det kuperade naturområde med hållmark som ligger i direkt anslutning till planområdet. 	<ul style="list-style-type: none"> Planområdet ligger i sydvästra kanten av Jämjö, där samhället möter slätten. Samhällets offentliga och kommersiella service ligger inom en radie på 500–700 meter från planområdet. Inom samma radie nås Västra Riksvägen som löper genom Jämjö samhälle och ansluter till nybyggd sträckning av E22, mellan Lösen och östra Jämjö. 	<ul style="list-style-type: none"> Jämjö är en betydelsefull serviceort till centralorten Karlskrona. 	<ul style="list-style-type: none"> Föreslagen exploatering påverkar landskapsbilden. De öppna vidderna med jordbruksmark karaktäriserar området och Jämjö. Ianspråktagande av jordbruksmark gör att område för matproduktion går förlorat. En ny förskola skapar en ny målpunkt i samhället och ger förutsättningar för flera sociala värden. Den centrala placeringen gör att resor och aktiviteter kan samutnyttjas, vilket bidrar till flera miljöaspekter.

		<ul style="list-style-type: none"> • Utmed Torhamnsvägen löper en gång- och cykelväg från Västra Riksvägen i norr och fram till och med villabebyggelsens slut i söder. 			
Trygghet	<ul style="list-style-type: none"> • Planområdet är idag väl överblickbart då det består av ett öppet jordbrukslandskap. • Det finns redan idag en pågående skolverksamhet som befolkar platsen under vardagar. • Planförslaget innebär att platsen, utöver verksamhetens tider, kommer kunna befolkas kvällar och helger, då förskolans utemiljö är tillgänglig för allmänheten. • Belysning inom planområdet kommer byggas ut och anpassas till verksamheten. 	<ul style="list-style-type: none"> • Området angränsar till ett bostadsområde, vilket kan bidra positivt till en känsla av trygghet. • Det förekommer även aktiviteter inom JKC under kvällar och helger, då bla. Idrottshallen nyttjas. • Belysning och ett utbyggt gång- och cykelnät finns i anslutning till planområdet. • Ny, anpassat övergångsställe byggs över Torhamnsvägen. Korsningen byggs om med separerad biltrafik från gång- och cykeltrafikanter. • Barnens korta väg mellan skola och 	<ul style="list-style-type: none"> • Den nya förskoleverksamheten förväntas bidra till ökad trygghet i närområdet i och med ökad närvaro av människor. 		<ul style="list-style-type: none"> • Den nya förskoleverksamheten förväntas bidra till ökad trygghet i Jämjö då det blir mer rörelse och ökad närvaro av människor i samhället. • Genom en etablering av offentlig service, signaleras en ekonomisk och social satsning, vilket bidrar till attraktivitet och trygghet.

		förskola förväntas ge tryggare förflyttningar.			
Tillgänglighet	<ul style="list-style-type: none"> Planområdet är platt och saknar fysiska hinder. Dock anses jordbruksmarken otillgänglig och är inget område allmänheten har tillträde till. Planförslaget och etableringen av en offentlig verksamhet innebär ökad tillgänglighet för allmänheten. Föreslagen förskola ska uppfylla kravet på tillgänglighet enligt PBL. Utemiljön anpassas utifrån tillgänglighet för alla barn, personal och besökare. 	<ul style="list-style-type: none"> Planområdet ansluter till ett väl utbyggt gång- och cykelnät som leder in i samhället. 	<ul style="list-style-type: none"> Förbindelser med kollektivtrafik finns till centrala Karlskrona och omgivande orter. Området anses väl kollektivtrafikförsörjt från Jämjö centrum med 20 min trafik under stora delar av vardagen. 	<ul style="list-style-type: none"> Förbindelser med tågtrafik finns med närmsta hållplats Bergåsa. 	<ul style="list-style-type: none"> Etableringen av ny förskola innebär att platsen blir mer offentlig och en viktig målpunkt för samhället. Tillgängligheten förväntas öka, genom föreslagen plan.
Barnperspektiv	<ul style="list-style-type: none"> Ingen plats för lek eller rekreation finns idag inom området. För att göra barn delaktiga i de beslut som rör dem har en barndialog genomförts med fokus på förskolans utemiljö. 	<ul style="list-style-type: none"> Det kuperade naturområdet i väst, bestående av blockrik hällmark används redan idag av befintlig skolverksamhet och kommer vara lättillgänglig även 	<ul style="list-style-type: none"> En förskola med stora och väl tillgängliga friytor av god kvalitet bidrar till att tillgodose behov hos många barn i Jämjö. Det är en tillgång att förskolans utemiljö även är öppen för allmänheten 		<ul style="list-style-type: none"> Planförslaget innebär en förbättring, utifrån ett barnperspektiv med fler lekmiljöer, säker gång- och cykelkoppling och ökad trygghet med områdets direkta närhet till befintlig skolverksamhet inom JKC.

	<ul style="list-style-type: none"> I barndialogen har utgångspunkten varit att få in synpunkter och förslag till en variationsrik utemiljö med stor tillgång på grönska, vilket främjar barns utveckling på flera plan. 	<p>för förskolans verksamhet.</p> <ul style="list-style-type: none"> Barn rör sig framför allt på de gång- och cykelvägar som finns i planområdets närhet. Befintligt övergångsställe över Torhamnsvägen flyttas och byggs om för en ökad och bättre trafiksäkerhet. 	under kvällar och helger.		
Jämlikhet och jämställdhet	<ul style="list-style-type: none"> Planförslaget innebär att området blir mer öppet och tillgängligt för allmänheten utanför ordinarie verksamhetstider. Genomförd barndialog med fokus på utemiljön, bidrar också till ökad jämlikhet. 	<ul style="list-style-type: none"> Närheten till skolan (JKC) ger barn och ungdomar möjlighet att vid behov röra sig fritt och självständigt mellan platserna. 	<ul style="list-style-type: none"> En ny förskola kompletterar verksamheterna inom Jämjö och bidrar till ökad mångfald och jämställdhet. 		<ul style="list-style-type: none"> Planförslaget med ny förskola, bidrar till ökad mångfald och jämställdhet inom Jämjö, vilket i stort bidrar positivt till hela kommunens utveckling.
Delaktighet och inflytande	<ul style="list-style-type: none"> Genomförd barndialog bidrar till barns delaktighet och inflytande i planprocessen och i planens utformning. 	<ul style="list-style-type: none"> Boende och verksamma inom området, Jämjö och kommunen i stort, kommer att ges möjlighet att lämna 			<ul style="list-style-type: none"> Boende och verksamma inom området, Jämjö och kommunen i stort, kommer att ges möjlighet att lämna synpunkter på planförslaget under planprocessen. En offentlig

	Barndialogen kommer att fortlöpa under hela planprocessen och genomförandet.	synpunkter på planförslaget under planprocessen.			<p>verksamhet kan förväntas ha ett stort allmänt intresse.</p> <ul style="list-style-type: none"> Genomförd barndialog bidrar också till barns delaktighet och inflytande. Barndialog inom planprocessen, är inget krav enligt PBL, men bedömdes viktigt i denna plan då utemiljön skulle gestaltas från grunden.
Hälsa och gröna miljöer	<ul style="list-style-type: none"> Jordbruksmark tas i anspråk för att kunna bygga förskola. Planområdets utegård utformas delvis som "lekotop" vilket tillför högre naturvärden och fler ekosystemtjänster än dagens homogena jordbruksmark Den väl tilltagna lekotopmiljön ger förutsättningar för barnens fria lek, fysiska aktivitet, naturkontakt och sociala utveckling. Utformningen ger positiv inverkan på den biologiska mångfalden, bättre mikroklimat och 	<ul style="list-style-type: none"> Det kuperade naturområde i direkt anslutning till planområdet i väster, är en stor tillgång för förskolans utemiljö. Visst ökat slitage kan förväntas förekomma på befintligt naturområde. Förskolans utegård bidrar till ökade ekosystemtjänster som får positiva effekter, även utanför planområdet och gynnar kommunen i en större kontext. 		<ul style="list-style-type: none"> Förskolans utegård bidrar till ökade ekosystemtjänster som får positiva effekter, även utanför planområdet och gynnar kommunen i en större kontext. Det föreslagna lekotopkonceptet kan bli en start på en utformning som kan fortsätta implementeras på fler områden och platser i kommunen. 	<ul style="list-style-type: none"> Planförslaget innebär att en mer varierad och rik vegetation tillskapas området, vilket gynnar den biologiska mångfalden och flertalet ekosystemtjänster i stort för kommunen.

	skapar en naturlig infiltration av dagvatten.				
--	---	--	--	--	--

Beskrivande analys

Platsen och relation till omlandet

Planområdet är beläget sydväst om Jämjö tätort, i anslutning till Torhamnsvägen, söder om befintlig skolverksamhet i Jämjö (JKC). Placeringen är central i Jämjö med bra kommunikationsvägar till Jämjö centrum som ligger ca. 500 meter från planområdet.

Planområdet utgörs av jordbruksmark, ett vidsträckt jordbruksområde som från platsen fortsätter söder ut, i ett mer eller mindre sammanhängande stråk ner till Hallarumsviken. Det öppna jordbrukslandskapet är karaktäristiskt för samhället och en ny byggnation påverkar nuvarande landskapsbild.

I väster gränsar planområdet till kuperad naturmark, karaktäriserad av blockrik hållmark med uppväxt skogsvegetation. Naturområdet inrymmer även en stig som löper runt hela området och nyttas idag av skolans elever. Naturområdet är en fin tillgång till föreslagen förskoleverksamhet i Jämjö.

En ny förskola skapar en ny målpunkt i samhället och ger förutsättningar för flera sociala värden. Den centrala placeringen gör att resor och aktiviteter kan samutnyttjas, vilket bidrar till flera miljöaspekter.

Trygghet

Planområdet är idag öppet och väl överblickbart då det utgörs av jordbruksmark. Inom Hammarby 14:1 finns några byggnader i dåligt skick, vilka planeras att rivas. Det finns även en relativt högt trafikerad väg i direkt anslutning till planområdet. Befintligt övergångsställe flyttas och byggs om för en ökad trafiksäkerhet. I anslutning till planområdet finns trottoarer samt gång- och cykelvägar.

Planområdet berör framför allt yngre barn mellan 1 och 6 år, men även syskon, föräldrar och andra vuxna som hämtar och lämnar på förskolan. Genom att området bebyggs skapas en trevligare, tryggare och mer upplyst miljö i området. Förskolan får god närhet till kollektivtrafik och gång- och cykelvägar, vilket ger barn och ungdomar större möjlighet att röra sig självständigt. Förskolans gård kan även bli en mötesplats för barn och familjer de tider då förskolan är stängd.

Områden där olika funktioner integreras bidrar till en levande miljö. Närheten mellan bostäder, arbetsplatser, service och kollektivtrafik underlättar för att alla ska ha samma förutsättningar för att få ihop ett fungerande vardagsliv. Detta är en viktig aspekt ur jämställdhets- och mångfaldhetssynpunkt, oavsett om man har bil, åker kollektivt, går eller cyklar. För att skapa trygga och trivsamma miljöer inom planområdet bör särskild vikt läggas vid utformning av belysning så att områden där människor rör sig och vistas blir attraktiva, tillgängliga och trygga. Ett rikt socialt liv i området under en större del av dygnet skapar trygghet och säkerhet och verkar även brottsförebyggande.

Tillgänglighet

Planområdet ligger i närheten av ett väl utbyggt gång- och cykelnät i stadsbygden med närhet till offentlig och kommersiell service. Planområdet har även närhet till kollektivtrafiken.

Detaljplanen innebär en ökad trafikering av en befintlig trevägskorsning mot Torhamnsvägen. Korsningen kommer göras om för att öka trafiksäkerheten. Befintligt övergångsställe flyttas och byggs om, och grusvägen breddas bitvis för att användas som infart till den nya förskolan.

Området är idag platt och lättillgängligt. Ny föreslagen förskola inom planområdet ska uppfylla kravet på tillgänglighet enligt plan- och bygglagen och BBR (Boverkets byggregler).

Utemiljön på förskolan utformas och anpassas för att skapa god tillgänglighet för barn, personal och besökare.

Barnperspektiv

Som barn betraktas alla människor under 18 år. Detaljplanen berör de barn, yngre som äldre, flickor som pojkar, som rör sig i området. Idag rör sig barn framför allt utmed gång- och cykelvägarna samt på skolans område. Övergången över Torhamnsvägen flyttas och byggs om för att öka trafiksäkerheten i korsningen och över vägen.

Naturmarken väster om planområdet är en betydande tillgång för en förskoleverksamhet, och används idag av den befintliga skolverksamheten. Lokaliseringen intill befintlig skolverksamhet medför även goda förutsättningar för ett samutnyttjande av exempelvis idrottssalar och bibliotek. Gymnastiksalen används redan idag av förskolor i Jämjö.

Den nya förskolans utemiljö kommer delvis gestaltas utifrån konceptet ”lekotop”, vilket innebär en uppbyggnad av naturlika lekmiljöer, utifrån platsens förutsättningar. Att tillföra en stor del vegetation i form av träd, buskar, marktäckare och trädgårdsväxter bedöms ha en positiv inverkan på den biologiska mångfalden, jämfört med tidigare homogena jordbrukslandskap.

De väl tilltagna fria ytorna med naturlika miljöer gynnar barnens fria lek, sociala förmågor, inlärning, hälsa och välbefinnande. Miljöerna skapar även ett gynnsamt mikroklimat med svalka och möjligheter till lek i skugga.

Jämlikhet och jämställdhet

Planområdet föreslås utvecklas med en förskola i två plan med åtta avdelningar. En ny förskola kompletterar verksamheterna inom Jämjö och bidrar till ökad mångfald och jämställdhet. Närheten till samhällets olika funktioner, såsom bostäder, arbetsplatser, service och kollektivtrafik underlättar för att alla ska ha goda förutsättningar att få ihop ett fungerande vardagsliv. Detta är en viktig aspekt ur jämställdhets- och mångfaldhetssynpunkt. Stadsplaneringen ska främja god tillgänglighet för alla. Detta oavsett om man har bil, åker kollektivt, går eller cyklar.

Entréer och utformning av lokaler och utemiljö anpassas så att alla, oavsett rörelseförmåga eller annan funktionsvariation, ska kunna använda byggnadens och gårdens funktioner på samma sätt som de utan funktionsvariation.

Delaktighet och inflytande

Detaljplanen berör boende i närområdet, i Jämjö, kommuninvånare i stort samt framtida besökare av verksamheten.

Planförslaget delges kommuninvånare under samråd och granskning. Då finns möjlighet att lämna synpunkter. Ett samrådsmöte är planerat under samrådstiden.

Under arbetet med detaljplanen har barndialog med 5- och 6-åringar från Paradisets förskola genomförts. Det som framkom under barndialogen var att de mest spännande och stimulerande lekarna sker där det finns utrymme att utforska, upptäcka och vara kreativ. Många av de miljöer som barnen uttryckte som mest lockande var de med inslag av, eller helt i natur. Detta omhändertas och stämmer väl överens med kommunens ambition om en lekotoputformning av förskolans utemiljö. Arbetet med barndialoger fortlöper under hela planprocessen och under efterföljande projektering och etablering.

Hälsa och gröna miljöer

Den nya förskolans utemiljö kommer delvis gestaltas utifrån konceptet ”lekotop”, vilket innebär en uppbyggnad av naturlika lekmiljöer, utifrån platsens förutsättningar. Att tillföra en stor del vegetation i form av träd, buskar, marktäckare och trädgårdsväxter bedöms bidra till ökade ekosystemtjänster, jämfört med tidigare homogena jordbrukslandskap.

Det kuperade naturområdet, direkt väster om planområdet, är en betydande tillgång för en ny förskoleverksamhet. Naturområdet är lättillgängligt med en redan etablerad stig, sitt- och grillmöjligheter och ligger på rimligt avstånd från förskolan.

Norr om planområdet, inom fastigheten Hammarby 15:1, finns fem lönnar som står i rad längs med befintlig grusväg. Träden kan utgöra allé och därmed omfattas

av det generella biotopskyddet. Trädraden står utanför planområdet och ska fortsatt bevaras som allé längs med grusvägen. Träden bedöms vara värdefulla, både för den biologiska mångfalden och som karaktärsinslag i landskapet.

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Hanna Olsson
Planarkitekt

